

Şevket Bulut

Türk edebiyatında bir Anadolu hikâyecisi: Şevket Bulut

MUSTAFA KARABULUT¹

İnsan hürriyeti ve mülkiyet hakkını savunur. Böylece çalışmayı, alın terini ve helal kazancı ihsan varlığı için bir görev sayar. “Sınırdaki Tarla” isimli hikâyesinde Türk köylüsünün en zor şartlar altında olsa bile vatan düşmanlarına yardım etmeyeceğini belirtmiştir.

1970 sonrası Türk edebiyatının önemli hikâyecilerinden Şevket Bulut, bundan yirmi yıl önce 17.09.1996 tarihinde vefat etti. Ruhu şâd olsun!

Şevket Bulut (31.07.1936-17.09.1996), Kilis'in Musabeyli bucağına bağlı bir köyde dünyaya gelir.² Babasının ismi Mehmet, annesinki Meryem'dir. Babası, 1944 yılında “Kefensiz Ölüler” hikâyesinde de anlatılan bazı olaylardan dolayı genç yaşta mide kanamasından ölür. 1957-1959 yılları arasında Erzurum Teknikler Okulu'nda okuyarak inşaat teknikeri olur. Şevket Bulut, stajını Devlet Demir Yolları'nın Kars-Sarıkamış yöresinde inşa ettiği “Büyüktünel” inşaatında yapar. 1970'te Kahramanmaraş Bayındırlık Müdürlüğü'nde görev alır. Görevi nedeniyle birçok ilçe ve köyü gezip görme imkânı bulur. Şevket Bulut Kahramanmaraş'ta “Dergâh İnşaat Bürosu” adlı büroda taahhüt işleri ve teknik işler yapar. Bu dönemde yazmaya devam eden Bulut, üretken bir tempoyla çalışır.

İlk hikâyesi 1970 yılında Hareket Dergisi'nde “Odacı Mehmet Efendi” adıyla yayımlanan Şevket Bulut'un toplamda sekiz hikâye kitabı vardır:

Al Karısı (1971), İstanbul: Hareket Yayınları.

Sarı Arabalar (1974), İstanbul: Hareket Yayınları.

Dilek Çınarı (1975), İstanbul: Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları.

Kefensiz Ölüler (1984), İstanbul: Dergâh Yayınları.

Baharı Göremeyen Çocuklar. (1996), Kahramanmaraş: Dolunay Yayınları.

Sınırdaki Tarla (1996), Kahramanmaraş: Dolunay Yayınları.

¹ Doç. Dr., Adıyaman Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Adıyaman.
E-mail: mkarabulut@adiyaman.edu.tr

² Bu yazının hazırlanmasında şu eserden yararlanılmıştır: Mustafa Karabulut, Şevket Bulut, Hayatı ve Eserleri, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Yüksek Lisans Tezi, Elazığ 1997.

Yıkık Minare (1996), Kahramanmaraş: Dolunay Yayınları.

Derin Kuyu (2007), Kahramanmaraş: Dolunay Yayınları.

Şevket Bulut görevli olarak çalıştığı dönem Maraş'ın 500'den fazla köyünü tanıma imkânı bulduğundan bu yörelere ait derlemelerini ve gezdiği yerleri gördüğü olayları hikâyelerinde büyük bir ustalıkla kullanır.

Şevket Bulut, sanatçının halkla iç içe olmasını ister. Ona göre öz benliğinden kopmuş, toplumun yaşantısına eğilmeyen sanatçı başarılı olamaz. Buna bağlı olarak Batı'yı taklit eden yazarları da eleştirir. Bulut'a göre bir sanatçının kalıcı eser verebilmesi için sağlam bir dünya görüşünün olması gerekir. Bu ise "millî benliğe dönüşle" gerçekleşebilir. O, mahallilikten milliliğe, millilikten ise evrenselliğe gidileceği görüşündedir. Hikâyelerinde Maraş, Gaziantep, Adana, Hatay, Malatya gibi geniş bir bölgeyi işler. Yazar, bilmediği, görmediği bir çevreyi ve insanları anlatamayacağını söyler.

Şevket Bulut'un hikâyeleri 1970-1996 yıllarındaki Kilis, Kahramanmaraş ve çevresinin bir fotoğrafı gibidir. O adeta halk hikâyecileri gibi Kahramanmaraş'ın hikâyesini anlatmıştır. Yaşadığı ilin coğrafyasını adım adım gezmiş ve bu coğrafyayı bir mekân olarak seçmiştir. Kavşut Köyü, Döngel, Kılavuzlu, Kürtül vb. köyleri; Süleymanlı bucağı, Ekinözü, Elbistan, Andırın, Afşin, Pazarcık, Göksun vb. ilçeleri; caddesi, okulu, askerlik şubesi, camisi, Yörükselim, Mağaralı, Pınarbaşı vb. mahalleleri yazarın eserlerinde ismi çokça geçen mekânlardır.

Kendisini solcu yazarlardan ayıran Bulut, "ruhçu ve milliyetçi bir yazar" olduğunu belirtir. Yazar, hikâyelerinde tarafsız bir bakış açısına sahiptir. O, toplumcu hikâyelerinde Marksist edebiyatta olduğu gibi ağa ile çiftçi arasında bir çatışmayı yeğlemez.

İnsan hürriyeti ve mülkiyet hakkını savunur. Böylece çalışmayı, alın terini ve helal kazancı ihsan varlığı için bir görev sayar. "Sınırdaki Tarla" isimli hikâyesinde Türk köylüsünün en zor şartlar altında olsa bile vatan düşmanlarına yardım etmeyeceğini belirtmiştir.

Şevket Bulut, bir sanatçı eser verirken politika yapmamalı. İdeolojisi görülebilen eser ucuz sanal eseridir. Kendisini politikanın içine kaptıran kimse sanatçılığında çok şey kaybeder. Bulut'a göre yazar ülkenin sorunlarını eserlerine alarak bu meselelerin çözülmesine ön ayak olmalıdır. Bu bağlamda yazar politikacıya yön vermelidir. Sanat toplumun çıkarlarına hizmet etmelidir. Toplumun problemlerini çözmek sanatçının görevidir.

Yazarın hikâye anlayışını şu başlıklar altında toplayabiliriz:

Hikâye, romana geçiş için bir basamak değildir: Bulut'a göre hikâye başlı başına bir türdür. Hikâye her şeyden önce yoğunluk, ustalık ve incelik ister. Üç-beş sayfa içinde, okuyucunun önüne koca bir dünya sermek çok zordur.

Hikâyeler ideoloji için yazılmamalıdır: Anadolu insanına ruhçu bir açıdan bakan hikâyecilerimiz bir elin parmakları kadar azdır. Sosyal, gerçekçi ve güdümlü hikâyecilerin ideolojik hikâyeleri, kuru sefalet tabloları, küfür dolu pasajları bizim Anadolu insanımızı veremez.

Hikâyede mahallilikten milliliğe, millilikten evrenselliğe gidilir: Şevket Bulut hikâyelerini yazarken yaşadığı toplumun değer yargılarını, Güneydoğu'nun birçok ilinin insanların yaşamını işler. Yazar, ancak milli benliğe sahip çıkılarak, dünya çapında başarılı ve kalıcı eserler verilebileceğini belirtir.

Hikâyeleri genellikle gerçekçi-gözlemci tarzda yazılmıştır: Bulut, Adana, Erzurum, Ordu, Kahramanmaraş, Sivas gibi çeşitli bölgelerde görevi gereği bulunmuş ve

Anadolu insanını çok yakından tanıyıp gözlemlemiştir.

Hikâyelerde yaşanmış ve yaşanması muhtemel olaylar vardır: Bulut'un hikâye anlayışında şöyle bir tarz göze çarpar:

- a) Konu gerçek, kişiler hayali,
- b) Kişiler gerçek, konu hayali,
- c) Hem konu, hem kişiler hayali,
- d) Hem konu, hem kişiler gerçek.

Hikâye yazmak için birikim olmalıdır: Yazara göre belli bir birikim olmadan, günlük olaylardan hikâye çıkarmak zor iştir. Bulut, küçük olay, durum, nesne vb. unsurlardan ilham alarak önemli hikâyeler oluşturur.

Mekân seçimi önemlidir: Bulut, hikâyelerini yazarken gözleme, kişi ve mekân seçimine çok önem verir. Bir hikâye için 3000 metre yüksekliğindeki Nurhak dağına çıkabilecek kadar titizdir.

Şevket Bulut, Ömer Seyfettin hikâyesinin bir devamı olarak millî ve gerçekçi hikâye tarzını devam ettirir: Ömer Seyfettin'den sonra birçok hikâyeci değişik bir çizgi takip eder. Dil, üslûp ve ideoloji bakımından da halkla bütünleşemeyen bu yazarlar halktan kopuk olarak görülürler. Şevket Bulut ise halkın inançlarına, gelenek ve göreneklerine, düşüncelerine vb. bağlı kalarak Anadolu'nun gerçeklerini anlatır.

Şevket Bulut'un amacı memleket sorunlarını irdelemektir: Bütün hikâyelerinde bu tem'i vurgulayan yazar, bir nevi Ömer Seyfettin ve Refik Halit Karay'ın öncülüğünü yaptığı "millî hikâyecilik" anlayışı yolunda eserler verir.

Şevket Bulut'un hikâyelerinde çok zengin bir şahıs kadrosu görülür: Onun hikâyelerinde günlük hayatta karşılaşılabileceğimiz şahıslardan başka, Anadolu'da geçmişte yaşamış olan insan tiplerini de görmekteyiz. Köylü-aydın, zengin-fakir, ağa, şeyh, dilenci, çoban, çiftçi, âlim, arif vb. birçok tiple karşılaşırız.

Yazar, hikâyelerini sade bir dille yazmıştır: Birçok hikâyesinde şive taklitlerini başarıyla yapan Bulut, kahramanlarını yeri geldiğinde yöresel ağızlarıyla konuşturur. Üslûbunun da akıcı olmasıyla hikâyeleri daha da çekici olur.

Maupassant tarzı hikâye anlayışına yakındır: Dünya hikâyecilerinden özellikle Maupassant'dan hikâyecilerden etkilendiği görülür. Yazar, "olay hikâyesi" tarzında yazdığı hikâyeler bakımından Ömer Seyfettin mektebinde yer alır. Bazı hikâyelerinde ise Çehov'un da etkisi görülür.

Şevket Bulut, Anadolu'nun zengin kültürünü eserlerinde sade bir dille ve akıcı bir üslûpla anlatır. Eserlerinde; gelenek-görenekler, menkıbe, efsane, keramet, zenginlik, fakirlik, sevinç, hüznün, kadere razı olma, menfaatler, bilgelik vb. konuları işleyen yazar, Türk hikâyeciliği içerisinde Ömer Seyfettin, Refik Halit Karay ve Reşat Nuri Güntekin hikâyesinin bir temsilcisidir. Bulut mahallilikten hareket etmesine rağmen mahallilikte kalmayıp millî bir çizgiye ulaşır. Ele aldığı konular belirli bir yöreden çıkmış olmasına rağmen bütün Anadolu halkının gözü kulağı olur. Şevket Bulut, bütün bu özellikleriyle millî, milliyetçi ve İslamcı bir çizgi takip eder.

Türk edebiyatının Anadolu'yu ve Anadolu insanını gerçekçi bir anlayışla nakleden yazarlarımızdan biri olan Şevket Bulut bir "Anadolu hikâyecisi"dir. Şevket Bulut, Türk hikâyesinde milliyetçi ve muhafazakâr bir bakış açısına sahip olup hikâye anlayışı bakımından Sevinç Çokum, Ali Haydar Haksal, Sadık Yalsızuçanlar, Cahit Zarifoğlu, Rasim Özdenören, Mustafa Kutlu, İsmail Kılıoğlu, Hüseyin Su vb. hikâyecilere yakındır.

Ruhu şâd olsun!